

מסורת הש"ס

(א) ולעיל כ: ע"ש וש"נ;
(ב) ולעיל ד: (א) ולעיל כב;
(ג) כ: (ד) אלא, רש"י;
(ה) ולעיל כ: מנחות ק;
(ו) ע"י חסד מנחות ק; ד"ה
אמר לה וטוב לעיל כ:
ד"ה אמר וטוב קטנה מה;
ד"ה אלא, (ז) ונמנחות;
חמ"א (ח) זכח;
(ט) (י) ולעיל ה"ה;
(י) (י) ולעיל כט;
(ז) ע"י לעמוד ב,]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והרי אברים
כ"י השגה הנה דא
הנהגה לה לנבי
פלוגיה דרכ: (ב) רש"י
ד"ה מוסר גמלי כ"י כורע
על כרעיו מכה את גופו
ואת רגליו:

הגהות הגר"א

[א] ג' (והרי אברים כ'י
עד אלא קטנה) חמ"א וכן
מחקר רש"י: [ב] שם
(למחמ"א דעבודת המה
בעל כ"י עד מעשה שהיה)
חמ"א (וכן מחקר רש"י):

מוסף רש"י

אם הגיע זמן
השחיטה. אם האיר היום
לשחוט את המזבח (מנחות
פ). ברקאי. האיר היום,
כמו (תהלים לו) האיר
ברקאי תבל (שם). מחמ"א
בן שמואל. היה ממונה
על כך, כדלמך בשקלים
(ז) שהיה ממונה על
הפיסוק, והיה פיסוק
שמיסוק כשהאיר היום מי
שחוט ומי זורק, וכשהוא
שאל אם הגיע זמן שחיטה
אמר לאותו שעל הגג
אמר אם האיר עמי כל
המזבח עד שחברתו והוא
אומר לו הן, ונתמנה
ירושלמי ממלא שפירק
היה אומר עד שחברתו
ביום הכפורים כדי להזכיר
ימי צדקו (שם). רש"י:
מחמ"א בן שמואל, רש"י:
הוצרכו לכך. לעלות לגג
ולאחזק את האיר היום
(שם). דרימו. כסודים היו
(שם). והוציאוהו לבית
השחיטה. שפאל היה
לפי ששחט בלילה, דכמי
ביום זכח, ביום בני
לזכות (שם). כל המוסר
את רגליו. גדולים, שהן
לצית הכסא (שם).

תוס' ישנים

שאלתו ותומת הדגן היו
מחולת עבודה אחר היום,
ועל כדקן כשקדש או קדש
לכל היום כולו, (מה שאין
כן סידור מערכה) שהרי
גם בלילה צריך להקריב
כמה פסחים ואין גם
מחשבת עבודה כל כך
כמו בתרומת הדגן שחייב
לה עבודה דומה. ה"ר
יוסף. אישתכחיתיה הא
הרגאמי מי שובח ב'י.
ולקמן (כת, א) קאמר דה"ק
למה עמתי יפסיקו לה דבין
עמתי, אלא היה לנפול לית

לה הכי. א"ב"א"ר עבודת א"ה א"ב בעי פ"ם. [מלמך באנפי נפשה ה"א]. אלא אין נראה
לפרש דייק מפשטא דמילתא דפריך אלא מעשה דקאמרת הואיל ועבודה יום מביע פ"ם, אלא תלי טעמא בעבודת יום,
ד"כ"י הוה משמע שיש לחלוק אלא דקרי ליה עבודה יום, והא מביע בדיחא (ווקאל א, ה) ובער עליה הכהן פ"ם בנזק
בנזק ואוקומה לעיל לשי גזירין, ואין נראה לפרש דלא שמוע ליה. ועוד מנה ליה למלמד דקא' האויל ועבודה יום הוא
לדלמך אעיקר מילתא דחייב בה זר מיתה קא' בשום בעשה שחיה. והוא מלי למימר משום שחלמך עבודה דומה היא,
אלא דעדיפא מיהא קא' מביע, ועוד דהנה לא אחי שפיר כמו לעיל, משום דלעיל קאמר לחשובה מערכה שהיא בלילה,
אלא כל אחי שחטו מערכה שני גזירין שכן פ"ם. א"ב"א"ר שבערתי יום ושחר חייב [ע"ה] ב"ה ב"ה
פ"ם. דהא פשטא דמילתא פריך ליה לעיל על לישנא קאמ' דכ"י לעיל. שאני שחיטה דרזחית עבודה ד"ב"א"ר הוא. וא"כ
דכשרה בור ואפילו שחטת פרי איכא דנמשך לקמן בפרק טרף בקלפי (מב, א), מכל מקום מחלמך עבודה דמדיה היא. ואמתי
הוה מלי לאקשיו והרי דישון מונח הפנימי והמערב והולכת אצרים לכך דלון זר חייב עליהן מיתה דלאו עבודה תמה היא

והרי אברים ופדרים. לא גרסינן כלוליה הך גירסא דאצרים
ותרומת הדגן הכה דהא (א) מניין להו לנבי פלוגיה דרכ ולי
בעבודה שאין אחריה עבודה ואגז שיטפא דריהטא דגירסא דלעיל
דלישנא קאמ' דרכי זירא הדר וגרסינא דלישנא בנרמא. וה"ג יש לך
עבודה שיש אחריה עבודה ופסולה
בור אלא אי איתמר כ'י: הואיל
ועבודה תמה. דשלים ליה סידור:
למימרא דעבודה תמה בעי פ"ם
כ'י עד משום מעשה שהיה לא גרסינן:
אף אן נמי סניא. דסידור גזירין
עבודה תמה היא ככ"י יומין ודלא
ככ"י ולי דלא מנו לה עבודה שזר
חייב עליה משום דשן אחריה סידור
אצרים: ואילו זמן שני גזירין לא
קפני. אלא עבודה לילה היא והוא
גמר סידור מערכה וסידור האצרים
שהוא עבודה יום מחלמך עבודה אחרת
הוא ולא גמר סידור המערכה היא:

הדרן עלך בראשונה

אמר להם הממונה. הוא הסגן:
לאו ורואו. על החומה או
על הגג: זמן השחיטה. שחטת
התמיד. כלומר אם האיר המזרח
ששחיטה פסולה בלילה דכמי
(ווקאל יט) ביום זכח: הרואה.
זה שעלה לגג: בקראי. לשון צוהר
כמו למען (היות) לה ברכ (יחזקאל
כא) האירו ברכים (תהלים עז): עד
שהוא בנזרון. עד שנראה הצוהר
עד חצרון: והוא אמר לן הן. מפרש
בממ"א: (מה הוצרכו לך. לעלות
לגג ולראות: עלה מאור הלילה.
למה תואר הלילה כמון לשחית:
ודימו. וחסכו: והוא לאוהו לנים
ששחיטה. כשהבין ששחט בלילה:
הורידו כ"ג כ'י. מפרש את גמ' (ז):
מיסך רגליו. נקצים הגדולים.
ולשון מיסך כמו אילן המיסך על
האין (מיר דף נד): לפי שהאריך
לנקצים גדולים כורע על צרכיו
(ג) ומכסה גופו את רגליו וכן
שאלו כמי (שמואל א ד) וסס
מערה ויבא שאלו להסך את רגליו:
קידוש ידים ורגלים. מן הכיור:
גמ'

בראשונה פרק שני יומא

בח.

הדגן ולא לביע פ"ם ומשני סוף עבודה דוממא נינהו אפילו כשנעשין
בלילה לא שייכא להו תרומת הדגן דכפרי' לעיל והרי תרומת הדגן
דנהי דזימנין לא הויה הולאה בתרה מ"מ כיון דכשהיו צריכין היו
מוציאין אחר תרומת הדגן דכמיצב בתרה הרמה (ווקאל ו) ופשט את
צבדיו ונצט צבדים אחרים והואיל
את הדגן וגו' איכ' לאו עבודה תמה
היא דלא מקרי עבודה תמה אלא
עבודה שאין אחריה עבודה לעולם
דכפרישית ומשני משום מעשה שהיה
כך נ"ל לפרש גירסת הספרים מיהו
רש"י ל"ג ליה ולפי מה שפירשתי לא
יקנה מה שהקשה רש"י:

אף אן נמי תנינא וכו'. והרי
שני גזירין לא קפני אלא
עבודת לילה נינהו וא"כ דכמיצב
צבדו צבדו י"ל כיון דכמיצב צבדו
צבדו תרי זימני נימא תן צבדו
לצבדו של לילה: יפ"סן דה בפני
עצמה. כיון דעבודה תמה היא
לעבודת לילה היא ועבודת התמיד
שכן עבודת יום לא שייכא ליה הא דלא
פריך מוריקא דעבודה תמה היא ואין
מפסיקין לה בפני עצמה י"ל נהי דאין
אחריה עבודה לפי שהקטרת אימורין
שחמירא לא מעכבי וזימנין דלימא
כגון שנטמאו אימורין או שאבדו מ"מ
כיון דכי איתנהו מעכבי לא חשיבא
זריקה [עבודה] תמה כ"כ להפסיק לה
בפני עצמה ולהכי פריך והרי תרומת
הדגן דלע"ג דהולאה הדגן שהיא
אחריה וזימנין דלימא מ"מ כיון דזימנין
דלימא לא מייחש להפסיק לה בפני
עצמה דכפרישית צבדו א"כ י"ל
שאני זריקה שיש אחריה עבודה זו
ביום מה שאין כן בסידור שני גזירין
שאין עוד עבודה כל הלילה וא"כ
קטורת כיון דיש אחריה עבודה זו
ביום אמאי מפסיקין עליה בפני
עצמה י"ל שאני קטורת משום דבעי
כל שעתא חדשים ומאיכא דלמרי
עד יפסוק לה בפני עצמה הוי הכל
מאיכא דלמרי ועמה נחזור לקיומא
לעיל מכח קשיא דרשב"א דפריך
ויפסוק לה בפני עצמה אלא אי
איתמר הכי איתמר א"ר אסי א"ר
יוחנן זר שסידר שני גזירין חייב מפני

הדרן עלך בראשונה

אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע
זמן השחיטה אם הגיע הרואה אומר
ברקאי מתאי בן שמואל אומר האיר פני
כל המזרח עד שבחברון והוא אומר הן
ולמה הוצרכו לך שפעם אחת עלה מאור
הלבנה ודימו שהאיר מזרח ושחטו את
התמיד והוציאוהו לבית השחיטה הורידו
כ"ג לבית הטבילה זה הכלל היה במקדש
(כ"ג כל המיסך את רגליו טעון טבילה וכל
המטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים:
גמ')

שהיא עבודת יום כ'י דלעיל אלא שה"ס מאריך לדקדק יותר במילתיה דרשב"א למימרא דעבודה תמה בעי פ"ם ואף אן נמי תנינא דקא
מקשי' למילתיה דרבי יוחנן וכיון דדחי ליה לשיעמא תו לא מתוקמא מילתיה דרבי יוחנן מכח קשיא דרשב"א להכי ז"ל אלא אי איתמר הכי
איתמר דלעיל לפי שהיא עבודת יום והשחט לא מצי למיפדך יפסוק לה בפני עצמה דטובא איכא עבודת יום שאין מפסיקין לה בפני עצמה
וא"כ ה"א איכא ניסוק היין והמים שהן עבודות תמות ואין מפסיקין להן בפני עצמן י"ל כיון דיש אחריה כמה עבודות זו ביום אין מפסיקין להו
בפני עצמם אלא סידור שני גזירין אין אחריה עבודה ע"כ לא אותה הלילה והוא כן למימר דכמיצב כולי האי להפסיק בפני עצמה
ופריך והרי אצרים ופדרים כ'י ומשני סוף עבודה דלמרי היא ואין עוד עבודה אחריה זו ביום ולהכי מפסיקין לה בפני עצמה לפי דכמיצב
דשחית היו מפסיקין נמי אצרים והן אצרים עבודה כל אותה היום ופריך והרי שחטת דמפסיק לה
בפני עצמה דעיקר הפ"ס הוא [מן] שחט ושאר אחי הכהנים נמשכין עמו אגז גררר דידיה:

הדרן עלך בראשונה

אמר להם הממונה צאו וראו בו. ש' שנאמר וישכם אברהם בבקר. צ"כ דפסחים (דף ד. וס) פריך ויצידוק מנפלא מי לא תניא כל
היום כשר למילה אלא שהוצרכו מקדימין שנאמר אצרים וגו' ותימה היכי גמר מהכא דאין זרימין מקדימין מאורתא דלמא
מה שאצרים לה על עמוד בלילה משום דמ"ח אל יא' יחיד בלילה דלמרי צבדו גיד הנשה (חולין דף ה' א). ודלמ"ה לא היה אצרים נמנע
מלהשכים בלילה כיון דשלומי מזהו אינן ניזוקין מיהו קשה דהיא גופה דלא יא' יחיד בלילה מיהו ששכם אצרים צבדו יליף הסם ודלמ"ה קשיא כיון
דשלומי מזהו אינן ניזוקין למה נמנע מלהשכים בלילה מתוך דמ"ח אל יא' יחיד וי"ל דמרי וישכם אצרים צבדו יליף הסם ודלמ"ה קשיא כיון
דקדום והכא מיייתי קרא דעקידה הלכך פריך שפיר מינה דפסחים דאי זרימין מקדימין למנחת מאורתא א"כ אצרים נמי לקדום בנאורתא שהרי
לא היה ירא כלום חדש דשלומי מזהו אינן ניזוקין ועוד דשני נערי עמו הוו וצפרק גיד הנשה (ס) מיייתי קרא דקדום דהסם יחידה הוה
שלא יראו במפלתה של קדום דכאשכחן כשאשמו שיל לוט ולא הוה נמי שליח מזהו כי לא היה חפץ הקצ"ה שישא בעדס רנה ותפלה:
אלא

דלא חשיב ליה אחריה עבודה דלא שייך מידי לסידור שני גזירין, וכך ולי לעיל דפסחי מדלמך חשיב ליה (פסלין) דלמרי יוחנן
דהכל. הדרן עלך בראשונה פרק שלישי בתנא. אמר להם הממונה. פירש בקוטרס גם כלן ממונה הוא הסגן. ואינו
נראה דכפרישית לעיל (טו, ז) ד"ה הממונה) אלא ארס אחר היה שהיה ממונה על כך. בתנא בן שמואל אומר האיר, פירש"י
בנמנות פרק שמי הלכות (ק, א) שהוא היה ממונה על הפיסוק והיה אומר כן בצית המקדש, ואומן כן הוא ממונה עליהם היה
דכמישע במסכת שקלים (פ"ה מ"א) דקרי ליה ממונה על הפיסוק והיה אומר כן בצית המקדש, וכן בממלא דקאמר ממלא בן
שמואל על הפיסוק. והריצין רחמי שפירש שם שמתא בן שמואל אומר הכי אומר הרואה. ואין נראה לרבינו דאמר שמתמא אומר
שהיה ממונה על הפיסוק הוא ששחט אצרים ואומר להם לאו ורואו כ'י, וא"כ הפסוק הא דכמישע לן בממלא מי אומר האיר מי
מונה אי קרא אצרים אי קרא אצרים ונפשוט דהיינו קרא אצרים. ובממלא דכמישע ה"א מוא בן שמואל ממונה על הפיסוק
אומר כ'י, דהוא בעמא היה ממונה על הפיסוק דכפרישית, ועוד למה הוכר ממונה על הפיסוק במילתיה דממלא בן שמואל יומר
בנשאר דברי התנאים, אלא ש"ס דכפרישית, וגם רבינו מאיר כותיה גרס.

עין משפט נר מצוה

א א מ"י פ"א מהלכות
תמידין הלכה ז סמג
עשן ק;
ב ב מ"י פ"ה מהלכות
ביאת מקדש הלכה (ג)
הקדש

רבינו חננאל

ולא והרי אברים ופדרים
שיש אחריה עבודה,
דלרבנן צריך להחזירין
למערכה גדולה, ולר'
מאיר עבדי לה מערכה
בפני עצמה. ודחי סוף
עבודה דוממא היא. והרי
תרומת הדגן שיש אחריה
הוצאה חזרה למזבח וסידור
המערכה. ופרקינן תחילת
עבודה דוממא היא, כ'י
יוחנן דאמר קדש ידיו
לתרומת הדגן, למחר
אין צריך לקדש שכבר
קדש מתחילת עבודה.
וקשיא לן ואמאי לא דחי
הכי אימא שכבר קדש
מתחילת עבודה (ל' הנה
(ו) עבודת לילה ופסולה
בור. אלא העלה בקשיא,
פרקינן משום דבתחילת
הפרק דנחתו זו השנינו
וא' איבעית אימא לעולם
תחלת עבודת יום הוא
ואמאי לא תקינו לה פ"ס,
מעיקרא סבור כיון דאיכא
אונס שניה לא אתו, כיון
דחזו דאחו ואחו נמי
לכנכה תקינו לה פ"סא.
ותרישנא ד'י יוחנן הכי,
זר שסידר שני גזירין
חייב והואיל ועבודה תמה
היא, אי הכי תיבעי פ"ס
בפני עצמה. ופרקינן האי
כבר שנינו לה דאמרינן
בתחלת הפרק כיון דחקינו
פ"ס לתרומת הדגן לא
הוו אתו, שהיה כבוד עליהן
לחינה השניה ולעמוד,
דהוו אמרי מי יימר
דמיטרימי ל' הדר תקינו מי
שוכה בתרומת הדגן וזכה
בסידור מערכה ובשני
גזירין, כלומר הוסיפו אילו
לעבודות כדי שיבואו.
המבשר דעבודה תמה
בעיא פ"ס כ'י, כענין
הראשון.

הדרן עלך בראשונה כל
מי (שהיה) [שיריה].
אמר להם הממונה צאו
וראו אם הגיע זמן
השחיטה בו.

(א) אולי ז"ל ועבודת לילה היא
ופסולה בור.

תוס' ישנים

ובעלי פ"ם. וא"כ לממך
דרשון מונח הפנימי מחלמך
עובית נרות ועבודת פ"ס,
והולכת אצרים לכנש מחלמך
הקטרה. דא"כ
בתקוף דה רבי וירא.
והיה כמזב כפרישית והרי
אצרים ופדרים כ'י והרי
תרומת הדגן כ'י, ומחקר
הקוטרס דחילי עבודה
תמה היא וכפרישית לעיל
(בד, א) ד"ה לנכות.

זר שסידר שני גזירין
עצמי חייב הואיל
ועבודה תמה היא. ולמ'
ליה הא דלמנך לעיל (בד,
ב) זר שסידר שני גזירין
למנך איכא סידור אצרים
יוחנן